

[Dahl.]

som man for den Sags Skyld godt kan kalde folkekirkelige Samfund, saa længe man i hvert Fald har det Begreb i Grundloven; det er ikke Navnet, det kommer an paa —, der bestemmer herom, medens derimod alt det andet, den Del af det andet, som nu er under Folkekirken, nemlig de økonomiske Værdier — og dertil regner jeg ikke blot de gamle Lønningsmidler, de 120—130 Mill. Kr., der findes, og de Værdier, der findes i Form af Præstegaarde o. s. v., men dertil regner jeg ogsaa Kirkerne og Benyttelsen af Kirkerne, det er ogsaa Ejendom —, maa ligge fast i Statens Hænder. Vi behøver ikke at give os af med en Drøftelse af, hvem der ejer dem. Skulde vi det, tror jeg, vi kunde blive ved at drøfte det i Aarevis; enhver kan godt blive ved at beholde sin Opfattelse deraf. Men det, som vi er enige om for Øjeblikket, og det, som er gaaet igennem hele den kirkelige Lovgivning, siden vi fik Grundloven, er, at Bestyrelsen, Forvaltningen, af disse Midler ligger i Statens Hænder, og denne Anskuelse vil vi beholde. Det maa være Staten, som bestemmer Bestyrelsesformen, det maa være Staten, som bestemmer, hvortil disse Midler skal anvendes, og under hvilke Former de Kirker, som hører til den nuværende Folkekirke, skal bruges; med Hensyn til de Kirker, der eventuelt opføres efter en Nyordning, bliver det naturligtvis vedkommendes egen Sag at bestemme derom. Al direkte Hjælp i Form af Penge fra Statens Side maa ogsaa forsvinde. Naar Menighederne faar fuld Frihed i deres aandelige Anliggender, maa det ogsaa være saadan, at de udreder de Omkostninger, som er forbundet dermed, idet vi dog — det er fremhævet atter og atter — vil stille Indtægterne af de kirkelige Midler, som forefindes, til Raadighed for det religiøse Liv herhjemme, ligesom vi vil stille Kirkerne til Raadighed for det religiøse Liv herhjemme. Men vi ønsker at forhandle fra politisk Side med kirkelige Repræsentanter, som vælges efter alsidige Hensyn, saaledes som det vil ske efter det her foreslaaede, om disse Ting, før det, der bestemmes, træder ud i Livet. Men hvorledes de kirkelige Samfund efter en saadan Adskillelse, angaaende hvilken jeg altsaa har angivet de vigtigste af Hovedtrækkene, vil ordne deres Forhold, maa de virkelig selv om. Jeg formoder, at Menighederne vil forbinde sig til Kirkesamfund, og naturligvis maa disse Kirkesamfund have en Forfatning, men hvilken Forfatning kommer ikke Statsmagten ved. Den har blot at fastsætte Betingelserne for at faa Del i de kirkelige Midler og de kirkelige

Ejendomme, som forefindes, paa samme Maade som den hidtil har været den bestemmende paa dette Omraade. Det vilde efter min Mening være langt mere værdigt for Staten, og derfor ser man ogsaa, at det Standpunkt, som Socialdemokratiet har indtaget og givet Udtryk for i et Forslag som dette, har fundet en stadig voksende Tilslutning fra kirkelig Side, idet man med fuld Ret ser, at den Maade, hvorpaa Forholdet nu er ordnet, er i høj Grad utilfredsstillende, ogsaa fra et kirkeligt Synspunkt. Og bliver Forslaget ikke vedtaget denne Gang, løber det saamænd ikke fra os. Det er en af de sikre Ting — og det er man fuldstændig klar over fra kirkelig Side —, at der inden alt for længe maa finde en saadan Overvejelse Sted. Jeg har hørt en udpræget grundtvigiansk Biskop udtale i den senere Tid, at efter at dette Forslag er blevet fremsat i 1925 af den socialdemokratiske Regering, befinder vi os i en kirkelig Krise, og vi kommer ikke ud af den, før vi faar en Overvejelse til Bunden af de herhenhørende Spørgsmaal.

Den ærede Ordfører for Venstre gav en ret udførlig og interessant Udvikling af, hvorledes de kirkelige Forhold arter sig for Øjeblikket i England. Det forekommer mig at være ret nedværdigende for den engelske Statskirke, at Overhus og Underhus skal beskæftige sig med, hvad der skal være Ritual, hvad der skal autoriseres som den sande Tro indenfor det engelske Samfund. Det minder om Middelalderen, og det er i Virkeligheden et Stykke Middelalder, som vi ogsaa herhjemme slæber rundt med. Det passer ikke til de moderne Forhold, at man kan komme til at staa overfor dette rundt om paa Vælgermøder at skulle drøfte rituelle Spørgsmaal eller Spørgsmaal om Autorisation af Salmebøger, eller hvad det nu kan være. Det er noget, som efter moderne Begreber ikke hører under Statsmagten, det er noget, som Kirken selv maa ordne. Jeg tror ganske vist, at den danske Befolkning er i Besiddelse af saa megen sund Sans, at en saadan Drøftelse ikke vil tage alt for store Dimensioner, men Fremførelse af slikt i den politiske Debat og Afgørelse af det i den politiske Debat vil være nedværdigende, forekommer det mig, baade for Statsmagten og for Kirken. Efter min Mening vil det være uheldigt, om et saadant religiøst Spørgsmaal skulde i den Grad blandes ind i den politiske Debat og de politiske Afgørelser, at det kunde faa en i alt Fald bestemmende Indflydelse paa et Valg, der ellers drejede sig om økonomiske Spørgsmaal, eller hvilke andre Ting det er Statens Opgave at drøfte.